

Høring av forslag til ny forskrift for vann- og avløpsgebyrer

Sunnal kommune legger med dette forslag til ny vann- og avløpsforskrift ut på høring. Frist for innsending av uttalelser er satt til 30. august 2024.

Høringssvar kan sendes til post@sunndal.kommune.no, leveres i Romsdalsvegen 2, eller sendes pr brev til Sunndal kommune, Postboks 94, 6601 Sunndalsøra.

1 Bakgrunn

Rammene for kommunale vann- og avløpsgebyr fastsettes i kommunal forskrift. Fra 2012 er kommunens adgang til å kreve inn vann- og avløpsgebyrer hjemlet i *lov om kommunale vass- og avløpsanlegg. Forurensningsforskriften* fra 2004 fastsetter de overordnede rammene for gebyrene og hovedreglene om utregning og innkreving. Bakgrunnen for utarbeidelse av ny forskrift er at kommunen ønsker en ny forskrift som er bedre tilpasset dagens forhold.

Vann- og avløpsgebyrene i Sunndal kommune bygger på selvkostprinsippet, det vil si at kommunens kostnader med å frembringe tjenestene skal dekkes inn gjennom de gebyrene som abonnentene betaler. Kommunen har etter forurensningsforskriften ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. Over- eller underskudd i det enkelte år skal henholdsvis avsettes til eller trekkes fra bundne driftsfond. Avsatt overskudd fra det enkelte år tilbakeføres til abonnentene i form av lavere årsgebyrer i løpet av en femårsperiode. Tilsvarende vil fremførbare underskudd dekkes inn over årsgebyret i løpet av en femårsperiode. Vann- og avløpsgebyrene skal ikke brukes til å finansiere andre deler av kommuneforvaltningen.

2 Oppsummering

I forslag til ny forskrift er tilknytningsgebyret utformet slik at boligeiendommer skal betale per boenhet, mens næringsseiendommer skal betale etter kategorier avhengig av utvendig diameter på inntaksledningen. En fast sats oppleves å være mer rettferdig for abonnentene enn en sats som for eksempel er avhengig av størrelse på bygningen. Dette begrunnes med at kommunens kostnader er hovedsakelig knyttet til administrativ registrering av ny abonnent.

Ny vann- og avløpsforskrift foreslår å videreføre et todelt årsgebyr for både vann og avløp, med en fast og variabel del. Det er foreslått at boligeiendommer skal betale et fastgebyr per boenhet, mens næringsseiendommer skal betale fastgebyr etter fastsatte kategorier basert på vannforsyningskapasitet. Bakgrunnen for inndelingen i kategorier er at kommunen må ta hensyn til at kommunens infrastrukturkostnader knyttet til vann og avløp er forholdsmessig høyere for storforbrukende abonnenter enn for en boligeiendom.

Den variable delen av gebyret fastsettes som hovedregel etter målt forbruk, men for abonnenter som ikke har vannmåler må kommunen stipulere forbruket. Ved stipulert forbruk foreslås det i ny forskrift at forbruket beregnes ut fra eiendommens bruksareal (BRA) etter NS-3940, i henhold til et forholdstall mellom bruksareal og vannvolum. I forslag til ny forskrift foreslås det en omregningsfaktor på 1,2 m³ per m² bruksareal.

Simuleringen nedenfor viser en sammenligning av VA-gebyrene i 2024 ved ny og gjeldende VA-forskrift. Grønn bakgrunn i tabellene nedenfor betyr at abonnenten vil betale mindre etter ny forskrift enn i dag, mens rød bakgrunn betyr at abonnenten vil betale mer etter ny forskrift. Disse fargekodene er brukt gjennomgående utover i notatet. Det er tatt utgangspunkt i fire ulike nivåer for målt og stipulert forbruk.

Årsgebyr vann inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Leilighet 75 m ² - Stipulert forbruk	90	2 690	3 313
Enebolig 188 m ² - Stipulert forbruk	226	5 411	5 411
Enebolig - målt forbruk	170	5 857	4 544
Borettslag - 80 boenheter	10 000	379 480	308 120

Tabell 1 - Simulerte vanngebyrer ved ny og gammel forskrift

Årsgebyr avløp inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Leilighet 75 m ² - Stipulert forbruk	90	1 946	2 547
Enebolig 188 m ² - Stipulert forbruk	226	4 430	4 549
Enebolig - målt forbruk	170	4 837	3 728
Borettslag - 80 boenheter	10 000	305 640	245 120

Tabell 2 - Simulerte avløpsgebyrer ved ny og gammel forskrift

3 Forslag til ny forskrift for vann og avløp

I dette kapittelet skisseres hovedtrekkene og spesielle forhold i forslaget til ny forskrift for vann og avløp.

3.1 Tilknytningsgebyr

Ved tilknytning til kommunalt vann- og/eller avløpsnett er det abonnenten som står for rørleggerkostnaden. Kommunen har således ikke direkte kostnader knyttet til tilknytningen. Kommunens kostnader er hovedsakelig knyttet til administrativ registrering av ny abonnent.

I forslag til ny forskrift er tilknytningsgebyret foreslått krevd ved hendelsene beskrevet i forskriftens § 2-1 første ledd bokstav a til c. Tilknytningsgebyret er utformet slik at boligeiendommer skal betale per boenhet, mens næringsseiendommer skal betale etter kategorier avhengig av utvendig diameter på inntaksledningen. En fast sats antas å oppleves som mer rettferdig for abonnentene enn en sats som er avhengig av for eksempel bygningsstørrelse.

I forslag til ny forskrift åpner kommunen opp for høy og lav sats for tilknytningsgebyret. Det vil si at det normale tilknytningsgebyret behandles som lav sats, men i tilfeller hvor det er kreves særskilt utbygging av anlegg som få abonnenter vil få nytte av, brukes tilknytningsgebyr med høy sats. Grunnen til at man åpner for dette er for at alle abonnenter ikke skal belastes de kostnadene som kommer av en investering i et avgrenset område.

Det legges ikke opp til å ilegge tilknytningsgebyr ved til-/påbygg av eksisterende eiendom.

Samlede inntekter fra tilknytningsgebyr avhenger av nybyggings- og etableringsaktiviteten i kommunen og vil variere fra år til år. Dersom gebyrsatsen er høy vil mange tilknytninger medføre at tilknytningsgebyrinntektene utgjør en betydelig andel av årets totale gebyrinntekter. Dette vil kunne påvirke muligheten til å holde årsgebyret stabilt, siden årsgebyret må reduseres ved overskudd på selvkostkalkylen. Et lavt nivå på tilknytningsgebyret er i tråd med anbefalingen fra Norsk Vann.

Dersom kommunen overtar privat vann- og/eller avløpsanlegg kan kommunen fastsette særskilt sats i det enkelte tilfellet.

Gebyrsatsene fastsettes årlig av kommunestyret og vil fremkomme av gebyrregulativet.

3.2 Todelt årsgebyr

Ny vann- og avløpsforskrift foreslår å videreføre et todelt årsgebyr for både vann og avløp, med en fast del og en variabel del (tilsvarende alternativ 2 i figur 1). Valget av en todelt gebyrmodell begrunnes i at dette fanger opp tjenestenes kostnadssammensetning, samt at det gir anledning til å differensiere den faste delen av årsgebyret.

Samlede abonnementsgebyrinntekter skal fortrinnsvis dekke gebyrtjenestens forventede kapitalkostnader (kalkulatoriske renter og avskrivninger). Disse kostnadene kan ansees som faste og forbruksuavhengige.

3.3 Abonnementsgebyr (Fastledd)

I den gjeldende forskriften, og regulativet til Sunndal kommune er abonnementsgebyret for bolig en fast sats per boenhet. Videre har man åpnet for at næring og større bofellesskap vektas etter kategorier basert på forbruk, og betaler inntil 10 fastledd.

I forslaget til ny forskrift foreslås det å videreføre at bolig- og fritidseiendom skal betale abonnementsgebyr som en fast sats per boenhet. Det begrunnes med at bolig- og fritidseiendom utnytter infrastrukturen likt uavhengig av bruksarealet på eiendommen.

Nærings- og kombinasjonseiendom skal betale abonnementsgebyr etter fastsatte kategorier i gebyrregulativet, som representerer forsyningskapasiteten på eiendommen. Bakgrunnen for inndelingen i kategorier er at kommunen må ta hensyn til at kommunens infrastrukturkostnader knyttet til vann og avløp er forholdsmessig høyere for storforbrukende abonnenter enn for en boligeiendom.

Næringsabonnenter i ny forskrift vil bli inndelt i seks ulike kategorier som gir fra ett til 24 abonnementsgebyrer.

Næringskategorier	Antall fastledd	m ³ lav	m ³ høy	Abonnenter vann	Abonnenter avløp
Kategori 1	1	0	300	111	72
Kategori 2	2	300	1 000	96	68
Kategori 3	4	1 000	3 000	24	23
Kategori 4	8	3 000	6 000	7	6
Kategori 5	12	6 000	20 000	2	2

Kategori 6	24	over 20 000		
------------	----	-------------	--	--

Tabell 3 viser en oversikt over antall fastledd (abonnementsgebyr) basert på vannforsyningskapasitet. Dette gjelder for nærings- og kombinasjonseiendommer. Med kombinasjonseiendom menes eiendom hvor det både er næringsbygninger og bygninger for bolig.

Næringskategorier	Antall fastledd	m ³ lav	m ³ høy	Abonnenter vann	Abonnenter avløp
Kategori 1	1	0	300	111	72
Kategori 2	2	300	1 000	96	68
Kategori 3	4	1 000	3 000	24	23
Kategori 4	8	3 000	6 000	7	6
Kategori 5	12	6 000	20 000	2	2
Kategori 6	24	over 20 000			

Tabell 3 - Oversikt over næringskategorier, antall fastledd og antall abonnenter i hver kategori.

Den enkelte eiendom skal betale et gitt antall abonnementsgebyr etter denne tabellen basert på eiendommens høyeste vannforbruk i årene 2019-2023. Dette er en god og tilgjengelig approksimasjon på forsyningskapasitet til den enkelte eiendom og dermed også på kommunens infrastrukturkostnader per storforbrukende næringseiendom. Praksisen er i bruk i flere kommuner.

Uten en slik vekting ville hver næringsabonnent bare betalt ett abonnementsgebyr uavhengig av eiendommens relative andel av kommunens produksjons-/håndteringskapasitet. Dette ville resultert i en uheldig skjevdeling av kapitalkostnadene mellom bolig- og næringseiendommer. Antall fastledd følger en avtakende funksjon gitt vannforbruk.

3.3.1 Endring av tilordnet kategori for abonnementsgebyr

Det er ikke lagt opp til at tilordnet kategori for den enkelte eiendom skal kunne endres på basis av en reduksjon i vannforbruket. Det er flere årsaker til dette:

- Fastleddet skal dekke kommunens kostnader knyttet til den teoretiske leveringskapasiteten til hver abonnent.
- Kommunens infrastruktur avskrives lineært over 40 år slik at de faste kostnadene er relativt stabile over tid og er upåvirket av endringer i den enkelte abonnents varierende vannforbruk.
- Siden kommunens kostnader innenfor vann og avløp i sin helhet skal dekkes av abonnentene medfører endringer av kategoritilhørighet en kostnadsforskyvning fra en gruppe abonnenter til en annen.
- Dersom en abonnent gis anledning til å «søke» om tilordning til en annen kategori vil dette kunne få en uheldig smitteeffekt samtidig som det kan føre til en uønsket «etterspørsel» etter politisk (sær-)behandling.
- Stadig endring av kategoritilhørighet for et stort antall næringsabonnenter kan påføre kommunen kostnader med å oppdatere fakturasystemet.

Arbeidsgruppen anbefaler å revidere kategoritilhørighet ved jevne mellomrom, f.eks. hvert femte år. Vi anbefaler da å se på forbruksdata fra årene 2024 og frem til sist avleste målerstand for den enkelte eiendom. Det høyeste vannforbruket i perioden bør legges til grunn for kategoritilhørighet.

Enkelte næringseiendommer har ikke vannmåler og betaler følgelig abonnementsgebyr etter areal. Dersom slike eiendommer utstyres med vannmåler bør kommunen endre tilordnet kategori etter to til tre år med måleravlesninger.

Samlet inntekt fra abonnementsgebyr skal fortrinnsvis dekke kommunens kapitalkostnader, dvs. kostnader knyttet til kommunens infrastruktur. En abonnent kan redusere årsgebyr for vann og avløp ved å senke vannforbruket.

3.4 Variabelt gebyr

Regelverket gir begrensede muligheter til å differensiere det variable forbruksgebyret. Det anbefales å operere med samme gebyr per m³ for alle abonnentgrupper.

Gebyret fastsettes som hovedregel etter målt forbruk for øvrige eiendommer og unntaksvis etter stipulert forbruk der vannmåler ikke er installert.

Ved stipulert forbruk foreslås det i ny forskrift at forbruket beregnes ut fra eiendommens bruksareal (BRA) etter NS-3940, i henhold til et forholdstall mellom bruksareal og vannvolum. Forholdstallet fremgår av gebyrregulativet. Dette er tilsvarende som i gjeldende forskrift.

Gebyr for midlertidig tilknytning er innarbeidet i bestemmelsen om gebyr etter målt forbruk (variabel del av årsgebyret). Imidlertid kan kravet om vannmåler fravikes dersom vannforbruket kan fastsettes på andre måter. I tilfeller der det ikke er mulig å installere vannmåler kan kommunen fastsette et stipulert forbruk.

3.5 Omregningsfaktor for stipulert forbruk

Regelverket understreker at det stipulerte forbruket skal i størst mulig grad tilsvare reelt forbruk. I dagens gebyrregulativ for Sunndal stipuleres eiendommer til et årlig forbruk fordelt i tre intervaller. Intervallene gir ca. 42, 152 og 250 kubikk. På grunn av intervall-inndelingen er det varierende bruk av omregningsfaktor.

Ifølge Norsk Vann (2011) bør omregningsfaktoren for stipulert årlig forbruk ligge mellom 1,1–1,3 m³ per m² bruksareal. I forslag til ny forskrift foreslås det en omregningsfaktor på 1,2 m³ per m² bruksareal. Forholdstallet fastsettes i gebyrregulativet.

3.6 Særskilt om vannmåler mv.

Gjeldende forskrifter tar utgangspunkt i at vannmålere eies av abonnenten. I forslag til ny forskrift videreføres dette. Abonnentene i dag betaler derfor ikke en årlig leie for anskaffelse og vedlikehold av vannmåleren.

I forslag til ny forskrift åpnes det for at kommunen kan fastsette årsgebyret skjønnsmessig etter purring dersom abonnenten unnlater å foreta avlesning. Kommunen kan selv foreta avlesning uten ytterligere varsel til abonnenten, og kreve særskilt gebyr for dette (oppmøtegebyr for avlesning av vannmåler). Oppmøtegebyret fastsettes årlig i gebyrregulativet og satsen er basert på kostnadsdekning.

4 Gebyrsimulering

Den nye VA-forskriften danner grunnlaget for et nytt gebyrregulativ. Regulativet vedtas årlig av kommunestyret og følgende gebyrsimuleringer er kun en eksempelvis oppstilling. Simuleringen nedenfor viser en sammenligning av VA-gebyrene i 2024 ved ny og gjeldende VA-forskrift. Alle priser inkluderer mva.

4.1 Abonnements- og forbruksgebyr ved ny forskrift

Vann 2024 inkl. mva.	Enhet	Gjeldende	Ny forskrift
Fastgebyr	kr/boenhet	1 651	1 929
Forbruksgebyr	kr/m ³	24,74	15,38

Tabell 4 og

avløp 2024 inkl. mva. enhet gjeldende ny forskrift fastgebyr kr/boenhet 998 1 219 forbruksgebyr kr/m³ 22,58 14,76 tabell 5 nedenfor viser abonnements- og forbruksgebyr for vann og avløp for ny og gjeldende VA-forskrift. Det er lagt til grunn at abonnementsgebyret skal dekke 100 % av kapitalkostnadene for vann og avløp. Boligeiendom, herunder fritidsbolig, skal betale abonnementsgebyr som en fast sats per boenhet, mens nærings- og kombinasjonseiendommer skal betale abonnementsgebyrer etter vektete kategorier, som igjen er basert på vannforsyningskapasitet (historisk vannforbruk).

Vann 2024 inkl. mva.	Enhet	Gjeldende	Ny forskrift
Fastgebyr	kr/boenhet	1 651	1 929
Forbruksgebyr	kr/m ³	24,74	15,38

Tabell 4 - Vann - Forbruks- og abonnementsgebyr for ny og gjeldende VA-forskrift.

Avløp 2024 inkl. mva.	Enhet	Gjeldende	Ny forskrift
Fastgebyr	kr/boenhet	998	1 219
Forbruksgebyr	kr/m ³	22,58	14,76

Tabell 5 - Avløp - Forbruks- og abonnementsgebyr for ny og gjeldende VA-forskrift.

4.2 Årsgebyr bolig uten vannmåler

Ca. 90% av vann- og avløpsabonnenter betaler i dag etter stipulert forbruk.

Stipulert - Årsgebyr Vann inkl. mva.	m ²	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	75	2 690	3 313
Tomannsbolig (1 boenhet)	120	5 411	4 144
Enebolig (1 boenhet)	188	5 411	5 399
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	250	5 411	6 543

Tabell 6,

stipulert - årsgebyr avløp inkl. mva. m² gjeldende ny forskrift seksjonert leilighet (1 boenhet) 75 1 946 2 547 tomannsbolig (1 boenhet) 120 4 430 3 344 enebolig (1 boenhet) 188 4 430 4 549 enebolig m/hybel (2 boenheter) 250 4 430 5 647 tabell 7 og Tabell 8 viser vann- og avløpsgebyrer ved ny og gjeldende VA-forskrift for boligeiendommer med fire størrelser for stipulert forbruk; 75, 120, 188 og 250 m². Omregningsfaktoren for gjeldende forskrift er varierende, fordi man stipulerer i intervaller, for ny forskrift er omregningsfaktoren satt til 1,2 kubikkmeter per kvadratmeter.

Selv om enebolig med hybel har to boenheter, legges det opp til rabatt for den første boenheten som er hybel eller sokkelleilighet. I simuleringen betaler man bare for en av to boenheter.

Stipulert - Årsgebyr Vann inkl. mva.	m ²	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	75	2 690	3 313
Tomannsbolig (1 boenhet)	120	5 411	4 144
Enebolig (1 boenhet)	188	5 411	5 399
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	250	5 411	6 543

Tabell 6 - Simulerte vanngebyrer for ulike boligeiendommer uten vannmåler.

Stipulert - Årsgebyr Avløp inkl. mva.	m ²	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	75	1 946	2 547
Tomannsbolig (1 boenhet)	120	4 430	3 344
Enebolig (1 boenhet)	188	4 430	4 549
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	250	4 430	5 647

Tabell 7 - Simulerte avløpsgebyrer for ulike boligeiendommer uten vannmåler.

Stipulert - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ²	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	75	4 636	5 861
Tomannsbolig (1 boenhet)	120	9 842	7 488
Enebolig (1 boenhet)	188	9 842	9 948
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	250	9 842	12 190

Tabell 8 - Totalt årsgebyr ved stipulert forbruk for vann og avløp

4.3 Årsgebyr bolig med vannmåler

Ca. 10% av vann- og avløpsabonnenter betaler i dag etter målt forbruk.

Målt - Årsgebyr Vann inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	70	3 383	3 006
Tomannsbolig (1 boenhet)	120	4 620	3 775
Enebolig (1 boenhet)	170	5 857	4 544
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	220	7 094	5 313
Borettslag (36 boenheter)	6 500	226 850	177 130

Tabell 9,

målt - årsgebyr avløp inkl. mva. m³ gjeldende ny forskrift seksjonert leilighet (1 boenhet) 70 2 579 2 252 tomannsbolig (1 boenhet) 120 3 708 2 990 enebolig (1 boenhet) 170 4 837 3 728 enebolig m/hybel (2 boenheter) 220 5 966 4 466 borettslag (36 boenheter) 6 500 186 690 144 700 tabell 10 og Tabell 11 viser vann- og avløpsgebyrer ved ny og gjeldende VA-forskrift for boligeiendommer med fire ulike størrelser for målt forbruk; 70, 120, 170, 220 og 6.500 m³. Selv om enebolig med hybel har to boenheter, legges det opp til rabatt for den første boenheten som er hybel eller sokkelleilighet.

Målt - Årsgebyr Vann inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	70	3 383	3 006
Tomannsbolig (1 boenhet)	120	4 620	3 775
Enebolig (1 boenhet)	170	5 857	4 544
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	220	7 094	5 313

Borettslag (36 boenheter)	6 500	226 850	177 130
---------------------------	-------	---------	---------

Tabell 9 - Simulerte vanngebyrer for ulike boligeiendommer med vannmåler.

Målt - Årsgebyr Avløp inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	70	2 579	2 252
Tomannsbolig (1 boenhet)	120	3 708	2 990
Enebolig (1 boenhet)	170	4 837	3 728
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	220	5 966	4 466
Borettslag (36 boenheter)	6 500	186 690	144 700

Tabell 10 - Simulerte avløpsgebyrer for ulike boligeiendommer med vannmåler.

Målt - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	70	5 961	5 258
Tomannsbolig (1 boenhet)	120	8 327	6 765
Enebolig (1 boenhet)	170	10 693	8 272
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	220	13 059	9 779
Borettslag (36 boenheter)	6 500	413 540	321 830

Tabell 11 - Totalt årsgebyr ved målt forbruk for vann og avløp

4.4 Årsgebyr næring

Næring - Årsgebyr Vann inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Liten butikk	100	4 125	3 467
Stor butikk	1 200	34 641	22 314
Produksjonsbedrift	2 500	70 105	46 166
Kjøpesenter	4 000	107 215	76 952

Tabell 12,

næring - årsgebyr avløp inkl. mva. m³ gjeldende ny forskrift liten butikk 100 3 256 2 695 stor butikk 1 200 30 090 20 150 produksjonsbedrift 2 500 61 440 41 776 kjøpesenter 4 000 95 310 68 792 tabell 13 og

Næring - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Liten butikk	100	7 381	6 162
Stor butikk	1 200	64 731	42 464
Produksjonsbedrift	2 500	131 545	87 942
Kjøpesenter	4 000	202 525	145 744

Tabell 14 nedenfor viser vann- og avløpsgebyrer ved ny og gjeldende VA-forskrift for næringseiendommer. Det er tatt utgangspunkt i fire tenkte bedrifter for målt forbruk.

Næring - Årsgebyr Vann inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Liten butikk	100	4 125	3 467
Stor butikk	1 200	34 641	22 314
Produksjonsbedrift	2 500	70 105	46 166
Kjøpesenter	4 000	107 215	76 952

Tabell 12 - Simulerte vanngebyrer for ulike næringseiendommer

Næring - Årsgebyr Avløp inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Liten butikk	100	3 256	2 695
Stor butikk	1 200	30 090	20 150
Produksjonsbedrift	2 500	61 440	41 776
Kjøpesenter	4 000	95 310	68 792

Tabell 13 - Simulerte avløpsgebyrer for ulike næringseiendommer

Næring - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Liten butikk	100	7 381	6 162
Stor butikk	1 200	64 731	42 464
Produksjonsbedrift	2 500	131 545	87 942
Kjøpesenter	4 000	202 525	145 744

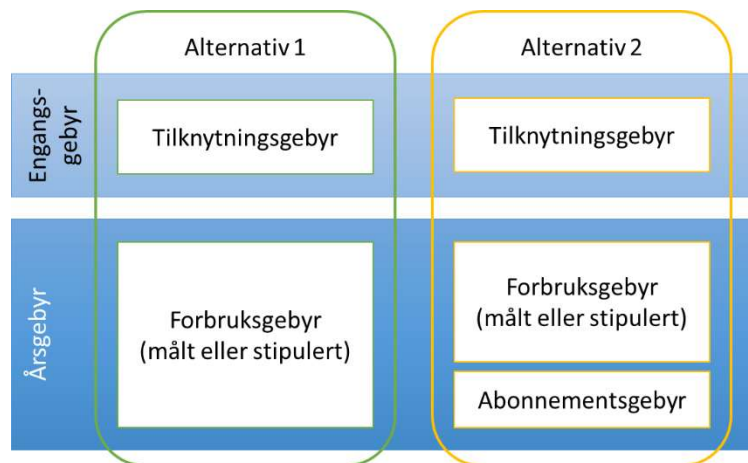
Tabell 14 - Samlet årsgebyr næring for vann og avløp

5 Nærmere om sentrale regler

Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg, samt tilhørende forskrift, sier at kommunene kan dekke inn inntil 100 % av sine kostnader til vannforsyning og avløpshåndtering gjennom gebyrer. Videre sier lovens tilhørende forskrift at gebyrene skal bestå av engangsgebyr for tilknytning og årlige gebyrer. Ved beregning av selvkost bør de til enhver tid gjeldende retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester legges til grunn.

De årlige gebyrene skal enten beregnes på grunnlag av vannforbruk alene, eller en todelt gebyrordning med en fast og en variabel del. Figur 1 skisserer de to alternativene.

Figur 1 - Vann- og avløpsgebyrer

5.1 Tilknytningsgebyr

Tilknytningsgebyret er et engangsgebyr. Det skal ikke kreves nytt gebyr ved ominnredning eller bruksendring. Kommunen har anledning til å vedta i lokal forskrift at det skal kreves et tillegg i gebyret ved tilbygg eller påbygg. Kommunen kan da bestemme at tilleggsgebyret bare skal betales når utvidelsen utgjør et visst minsteareal. Sunndal kommune har valgt å ikke benytte seg av denne muligheten.

5.1.1 Kostnadsgrunnlag

I forskriften med kommentarer er det ikke spesifisert hvilke kostnader som skal dekkes inn gjennom tilknytningsgebyret, men intensjonen er at det skal dekke en forholdsmessig del av kommunens samlede kostnader med vannforsyning og avløp. Gebyret skal beregnes for den enkelte faste eiendom eller for den enkelte boenhet på eiendommen.

5.1.2 Anledning til å kreve inn gebyret

Plikt til å betale engangsgebyr for tilknytning oppstår når en ellers gebyrpliktig eiendom blir bebygd, eller når gebyrplikt for bebygd eiendom inntreffer etter *lov om kommunale vass- og avløpsanlegg* § 3. Kommunen bestemmer når gebyrene forfaller til betaling. Det kan ikke stilles krav om betaling av tilknytningsgebyr før utstedelse av byggetillatelse.

5.2 Årsgebyr

5.2.1 Beregningsmåte

Årsgebyr kan beregnes på to forskjellige måter. Gebyret kan beregnes utelukkende på bakgrunn av vannforbruk, eller kommunen kan velge en todelt gebyrordning hvor årsgebyret består av en fast og en variabel del hvor den variable delen beregnes ut fra vannforbruk. Vannforbruket kan enten være målt eller stipulert ut fra bebyggelsens størrelse. Det er ikke tillatt å fastsette minimumsgebyrer. Dersom årsgebyret beregnes ut fra stipulert forbruk, skal det stipulerte forbruket i størst mulig grad tilsvare reelt forbruk.

Hvis vannforbruket stipuleres, skal for boligeiendommer bebyggelsens areal legges til grunn, da dette antas å gi best uttrykk for vannforbruket over en lengre periode.

Kommunen avgjør selv om tidligere arealberegninger skal benyttes, eller om det skal foretas ny beregning. Kommunen må i den kommunale forskriften redegjøre for de beregningsprinsippene som ligger til grunn for å fastslå stipulert forbruk for ulike bruksareal. Det kan tas hensyn til bebyggelsens art og bruk, samt eiendommens størrelse og beskaffenhet. Prinsipielt gjelder at vannmengde inn = avløpsmengde ut.

Både kommunen og den enkelte gebyrpliktige kan kreve at årsforbruket skal fastsettes ut fra målt forbruk. Den enkelte gebyrpliktige må selv bekoste slik måling, og målingen må utføres med vannmåler etter kommunens anvisning.

5.2.2 Eiendom som ikke brukes som bolig (næring mv.)

For næringseiendom og andre eiendommer som ikke brukes som bolig, er hovedregelen at årsforbruket, eventuelt den variable delen av årsgebyret, beregnes på grunnlag av målt vannforbruk. Er det ikke installert vannmåler, kan det fastsettes særlige regler eller inngås særlige avtaler om beregning av gebyret.

Kommunen har begrenset adgang til å sette lavere gebyrer for disse eiendommene enn det som ville følge av kommunens ordinære beregningsmåte for boligeiendommer. Det er ikke adgang til å fastsette en ren kvantumsrabatt for storforbrukere av vann.

For gartnerier, gårdsbruk og annen virksomhet hvor avløpsmengden avviker vesentlig fra vannforbruket, kan det inngås avtale basert på avvikende avløpsmengde.

Det kan gjøres fradrag for vann som går inn i bedriftens produkter, eller av andre grunner ikke slippes ut i avløpsnettet fra næringseiendommer og andre eiendommer nevnt ovenfor.

Det kan beregnes økt avløpsvannmengde i forhold til målt vannforbruk dersom overvann føres til avløp.

5.2.3 Fastsettelse av særlige regler

Det kan fastsettes særlige regler for eksempel for bebyggelse som bare er i bruk deler av året, som har et særlig stort areal i forhold til vannforbruk og avløpsmengde eller som har tomt som medfører stort vannforbruk. Andre kriterier, som for eksempel gebyrpliktiges privatøkonomi, antall personer eller antall våtrom i huset, kan ikke legges til grunn for gebyrberegningen. Bestemmelsen gir adgang til å fastsette ulike beregningsmåter for eiendommer med ulik bruk. Dette innebærer ikke at selve prisen per m³ vann/avløp kan settes forskjellig for de ulike eiendommene.

5.2.4 Abonnementsgebyr (fast del i todelt modell)

En eventuell fast del (abonnementsgebyr) skal være stabil og ikke avspeile variasjon i forbruk. Den faste delen av årsgebyret bør ikke hindre den enkelte abonnent i å kunne påvirke eget årsgebyr gjennom å regulere vannforbruket. Ved ressursknapphet kan kommunen vurdere å fastsette gebyret på grunnlag av forbruk alene, det vil si at gebyret bare er basert på en forbruksavhengig variabel del.

Generelt er det vanlig at den faste delen gjenspeiler de faste kostnadene (typisk kapitalkostnader) knyttet til tjenesten. Samtidig anbefales det at abonnementsgebyret ikke overstiger 50 % av årsgebyrinntektene. Dette for å fremme vannsparing.

5.2.5 Ulike gebyrsatser

Utgangspunktet er at de samme gebyrsatsene skal gjelde i hele kommunen. Følgende unntak gjelder:

1. Tilknytningsgebyret kan differensieres avhengig av om den gebyrpliktige har betalt refusjon etter plan- og bygningsloven eller andre former for opparbeidelseskostnader for tekniske anlegg som er utført etter planer godkjent av kommunen. Regler om differensierte gebyrsatser må fastsettes i kommunens forskrift.
2. Det kan fastsettes ulike gebyrsatser for tilknytning- og årsgebyr dersom et vann- eller avløpsanlegg eller større enhet av dette medfører vesentlig høyere eller lavere kostnader enn de øvrige. Det kan kun fastsettes lavere gebyrsatser dersom kostnadene med å forsyne forbrukerne med vann i et vannforsyningsområde er mindre kostbart enn i et annet vannforsyningsområde i kommunen. Med gebyrsats menes kostnad per måleenhet for årsgebyr eller tilknytningsgebyr. Forbrukerkjøpsloven gir imidlertid forbruker mulighet til å kreve et passende prisavslag på levert vann dersom vannkvaliteten er dårlig i perioder.
3. Det kan videre fastsettes ulike gebyrsatser for tilknytnings- og årsgebyr for ulike boligkategorier, der det er ulike kostnader forbundet med betjening av ulike boligkategorier. For eksempel kan det fastsettes lavere gebyrsatser for blokkleiligheter på bakgrunn av at kostnadene med ledningsnett er lavere per boenhet for disse boligkategoriene enn for mer spredte boligenheter.
4. Det kan fastsettes høyere gebyrsats for avløpsvann som er mer forurenset enn vanlig kommunalt avløpsvann, og som det koster kommunen mer å behandle.

Begrensninger som fremgår ovenfor gjelder ikke fordelingen av den faste delen av årsgebyret ved bruk av todelt gebyrordning.

5.2.6 Andre forhold

Kommunen kan ikke ilegge tilleggsgebyr eller øke gebyrsatsen ved manglende etterlevelse av pålegg. Imidlertid kan kommunen kreve dekket faktiske direkte kostnader som kommunen har pga. manglende etterlevelse av pålegg knyttet til den enkelte eiendom.

Ved omlegging eller utbedring av avløpsledninger kan kommunen kreve at eier av tilknyttet stikkledning foretar tilsvarende omlegging eller utbedring.

Unnlater gebyrpliktig å etterkomme pålegg om utbedring av lekkasjer som medfører forurensning kan det fastsettes tvangsmulkt. Vedtak om tvangsmulkt fastsettes i henhold til *forurensningslovens* § 73. Kommunen har myndighet til å vedta tvangsmulkt på de områdene hvor de etter loven og forskrifter ellers har forurensningsmyndighet. Tvangsmulkten skal ha en størrelse som gjør det ulønnsomt å ikke følge kravet. Innkrevd tvangsmulkt tilfaller staten. Se § 9-8 i forslag til ny forskrift.

Om renteplikt ved for sen betaling eller tilbakebetaling av vann- og avløpsgebyrer gjelder reglene i *lov 6. juni 1975 nr. 29 om egedomsskatt til kommunane* § 26 tilsvarende. Forfalt krav på årsgebyr er sikret med pant i eiendommen etter *panteloven* § 6-1.

Lokale forskrifter for fastsettelse av vann- og avløpsgebyrer er fortsatt gjeldende, så fremt de ikke er i strid mot kravene i kapittel 16 i *forurensningsforskriften* eller inntil kommunen bestemmer noe annet. Forskrifter med minimumsgebyrer skulle vært endret før 1.1.2008.

6 Gjeldende lokal forskrift

Gjeldende forskrift i Sunndal kommune heter *Forskrift om vann- og avløpsgebyrer* og er hjemlet i *lov av 16. mars 2012 nr. 12 om kommunale vass- og avløpsanlegg*, og *forskrift 1. juni 2004 nr. 931 om begrenning av forurensning*. Forskriften ble vedtatt av Sunndal kommunestyre 19. november 2014.

6.1 Tilknytningsgebyr

Dagens tilknytningsgebyr faktureres for bebygd eiendom, eller ved førstegangsoppføring av bygg på eiendom, som blir tilknyttet offentlig vann- og/eller avløpsnett. Engangsgebyret betales også for utvidelse av eksisterende bygningsmasse, om det fører til økning i antall boenheter, eller om bygningens areal økes mer enn 50%. Tilknytningsgebyret fastsettes ved å multiplisere bruksarealet (BRA) til bygningene på eiendommen med en kvadratmeterpris som er fastsatt i gebyrregulativet.

Tilknytningsgebyr 2024	Enhet	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Engangsgebyr for tilknytning	kr/m ²	35,00	35,00
Enebolig 200 m ²		7 000	7 000

Tabell 15 under viser tilknytningsgebyret for 2024, og hvor mye en enebolig på 200 m² må betale.

Tilknytningsgebyr 2024	Enhet	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Engangsgebyr for tilknytning	kr/m ²	35,00	35,00
Enebolig 200 m ²		7 000	7 000

Tabell 15 - Tilknytningsgebyr 2024

6.2 Årsgebyr

Etter gjeldende forskrift betaler vann- og avløpsabonentene i Sunndal kommune et todelt årsgebyr. Dette innebærer at abonnentene belastes et fastgebyr, uavhengig av forbruk, og et variabelt ledd som er fastsatt på grunnlag av målt eller stipulert forbruk. Fastgebyret fastsettes enten per boenhet, eller per vannmåler. Stipulert forbruk er basert på beregningen av bruksareal i henhold til NS-3940 og plasseres i tre ulike intervaller for stipulert kubikk. Tabell 16 under viser abonnements- og forbruksgebyret for Sunndal kommune i 2024.

Forbruks- og abonnementsgebyr	Enhet	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Fastgebyr	kr/boenhet	1 651	998
Forbruksgebyr	kr/m ³	24,74	22,58

Tabell 16 - Forbruks- og abonnementsgebyr 2024

Årsgebyr 2024	m³	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Målt forbruk - Leilighet i Borettslag	50	2 888	2 127
Målt forbruk - Tomannsbolig	100	4 125	3 256
Målt forbruk - Enebolig	140	5 115	4 159
Stipulert forbruk - Borettslag 50 m ²	42	2 690	1 946
Stipulert forbruk - Tomannsbolig 150 m ²	152	5 411	4 430
Stipulert forbruk - Enebolig 200 m ²	152	5 411	4 430

Tabell 17 under viser eksempler på årsgebyr for målt og stipulert forbruk.

Årsgebyr 2024	m ³	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Målt forbruk - Leilighet i Borettslag	50	2 888	2 127
Målt forbruk - Tomannsbolig	100	4 125	3 256
Målt forbruk - Enebolig	140	5 115	4 159
Stipulert forbruk - Borettslag 50 m ²	42	2 690	1 946
Stipulert forbruk - Tomannsbolig 150 m ²	152	5 411	4 430
Stipulert forbruk - Enebolig 200 m ²	152	5 411	4 430

Tabell 17 - Årsgebyr 2024

7 Arbeidsgruppen

Forslag til ny forskrift for vann og avløp er utarbeidet av tekniske tjenester i Sunndal kommune. Momentum har vært sparringspartner.

Målsetningen med arbeidet har vært å lage en forskrift som er rettferdig, tydelig og fleksibel. Rettferdig: Gebyrene skal gjenspeile de ulike brukergruppernes kostnadsnivå på best mulig måte. Tydelig: Forskriften skal være lett å lese og håndheve med klart og forståelig språk uten uklare, eller vanskelige, formuleringer. Fleksibel: Forskriften henviser til årlige kommunestyrevedtak for gebyrenes størrelse.

Tekniske tjenester, Sunndal kommune.